

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

ادبیات فارسی

(بنویسیم)

سال دوم (هشتم)

دوره‌ی اول متوسطه پیش حرفه‌ای

۱۳۹۶

وزارت آموزش و پرورش

سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور

برنامه ریزی محتوا و نظارت بر تألیف: شورای برنامه ریزی و تألیف کتاب های درسی دانش آموزان
با نیازهای ویژه

نام کتاب: ادبیات فارسی (بنویسیم) سال دوم (هشتم) دوره ی اول متوسطه پیش حرفه ای - کد ۱۵۳/۱

مؤلفان: عشرت لطفی، محبوبه ضرغام پور، هاجر عمل صالح، شهربانو میرزایی، معصومه
والی، آزیتا محمودپور

مدیریت امور چاپ و تولید: لیدا نیک روش

آماده سازی و نظارت بر چاپ: اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی
تهران - خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)
تلفن: ۹-۸۸۳۱۱۶۱ - دورنگار: ۸۸۳۰۹۲۶۶ - کد پستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹

وب سایت: www.chap.sch.ir

امور فنی و آماده سازی: زهرا محمد نظامی

امور فنی رایانه ای: حمید ثابت کلاچاهی، راحله زادفتح اله

عکس: گلنار ثروتیان، پریسا ملکی

تصحیح: سپیده ملک ایزدی

تصویرگران: گلنار ثروتیان، پریسا ملکی

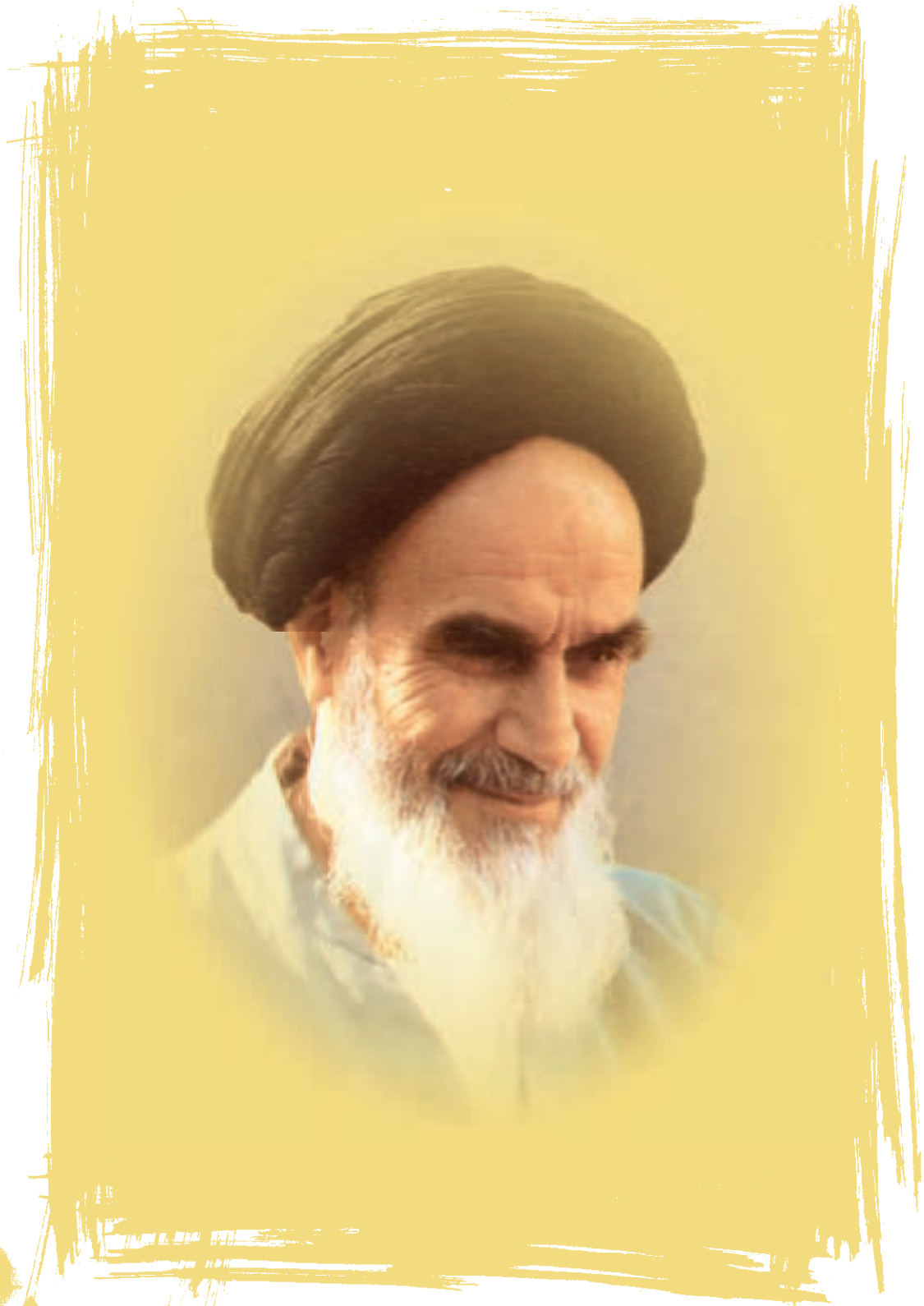
طراح جلد: مریم کیوان

طراح گرافیک و صفحه آرا: حسین وهابی

ناشر: شرکت افست «سهامی عام»

سال انتشار و نوبت چاپ: ششم - ۱۳۹۶

شابک ۶-۱۶۵۴-۰۵-۹۶۴

بسم الله الرحمن الرحيم

طراحی و اصلاح سیستم آموزشی، پرورشی و توان بخشی با توجه به رویکردهای نوین آموزشی و در جهت تأمین نیازهای دانش آموزان با نیازهای ویژه از اهداف و وظایف اصلی سازمان آموزش و پرورش استثنایی به شمار می رود.

تأکید بر رویکرد حرفه‌آموزی در نظام آموزشی، نه تنها باعث توانمندتر شدن دانش‌آموزان با نیازهای ویژه در فرایند تحصیل و یادگیری می‌گردد؛ بلکه مدرسه را نیز در انجام رسالت خویش که همانا آماده‌کردن دانش‌آموزان برای زندگی مفید و پویا در جامعه است، یاری می‌دهد. به همین منظور « دوره‌ی راهنمایی تحصیلی پیش‌حرفه‌ای» طراحی شده است که از یک سو زمینه‌های به فعلیت رساندن استعدادها و توانایی‌های دانش‌آموزان با نیازهای ویژه را فراهم می‌سازد و از سوی دیگر موجب ارتقاء کارآیی نظام آموزشی می‌شود. خداوند را شاکر و سپاسگزاریم که این توفیق حاصل شد تا نظام آموزشی را با رویکرد آموزش‌های پیش‌حرفه‌ای که از انعطاف لازم برای انطباق با انواع توانایی‌ها و آمادگی‌ها برخوردار است، ایجاد کنیم و نسبت به برنامه‌ریزی درسی دوره‌ی راهنمایی تحصیلی پیش‌حرفه‌ای اقدام نماییم.

سازمان آموزش و پرورش استثنایی بر خود واجب می‌داند از زحمات تمامی عزیزانی که در این حرکت مهم نقش اساسی ایفا کردند، به ویژه کارشناسان و معلمان مدارس استثنایی و همچنین سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی و مراکز وابسته، صمیمانه تشکر و قدردانی نماید.

امید است معلمان، کارشناسان و صاحب نظران آموزش و پرورش استثنایی با نظرات ارزشمند خود در ارتقاء کیفی برنامه‌های درسی ارائه شده، این سازمان را بیش از پیش یاری نمایند.

سازمان آموزش و پرورش استثنایی

همکار گرامی

خدا را سپاس می‌گوییم که توانستیم کارتهیبه و تولید کتاب فارسی را براساس آخرین دستاوردهای آموزشی به انجام برسانیم، امیدواریم که ره آورد آموزش این کتاب‌ها بهبود رشد و اعتلای آموزش این گروه از دانش‌آموزان باشد و همت بلند شما افقهای تازه و روشنی را فرا روی ما بگشاید.

در استفاده از این کتاب که با ساخت، رویکردی نو تألیف شده است به نکات زیر توجه کنید:

۱- در کتاب به هر چهار مهارت زبانی (گوش دادن، سخن گفتن، خواندن و نوشتن) به یک میزان توجه شده است و به همین دلیل کتاب فارسی شامل دو کتاب بخوانیم و بنویسیم است و اهمیت هیچ یک کمتر از دیگری نیست بنابراین در تدریس هر دو کتاب توجه و دقت یکسان لازم است.

۲- در هر فصل دو درس گنجانده شده است. که ساختار حول موضوعات (تحمیدیه، نهادها، اخلاق فردی و اجتماعی، نام‌ها و یادها، سرزمین من، اطلاعات و ارتباطات و نیایش) شکل گرفته است.

۳- در هر درس فعالیت‌های مختلفی پیش بینی شده که عبارتند از: درک و دریافت، بین و بگو، بگردوپیداکن، واژه‌آموزی، نکته، جمله‌سازی، فعالیت ویژه شامل: (لطیفه، جدول، چیستان و...)

۴- به منظور کمک به تقویت خط دانش‌آموزان و توانایی خواندن توسط آنان در این کتاب از دو نوع خط استفاده شده است یکی خط خواندن و دیگری خط نوشتن. خط خواندن همان خطی است که بسیاری از کتاب‌های درسی با آن نوشته می‌شود و خط نوشتن خطی است که نوشتن تحریری را به دانش‌آموزان آموزش می‌دهد. برای نوشتن خط تحریری نیاز به آموزش جداگانه نیست. بلکه مبنای تمرین عملی دانش‌آموز و نمونه برداری از روی کتاب است. بنابراین ضرورتی برای برگزاری کلاس آموزش خط نیست.

۵- متن‌های روان خوانی که در بخش آخر هر فصل منظور شده است صرفاً برای تقویت مهارت خواندن دانش‌آموزان و به منظور تشویق ایجاد انگیزه برای مطالعه است بنابراین املاء و رونویسی، تمرین، پرسش امتحانی از این متن‌ها به عمل نمی‌آید.

۶- فعالیت کتاب بخوانیم فقط به منظور بحث و تبادل نظر گروهی و تقویت مهارت‌های شفاهی دانش‌آموزان است و نیاز به نوشتن پاسخ آنها در کتاب نیست.

۷- از همکاران محترم درخواست می‌شود قبل از تدریس کتاب، کتاب راهنمای معلم را به دقت مطالعه نمایند.

۸- لازم است دبیران گرامی، خانواده‌ها را با کتاب و روش‌های آموزش آن آشنا کنند تا هماهنگی آموزشی بین خانه و مدرسه ایجاد شود.

که دراز است ره قصد و من نوسفرم

همتم بدرقه راه کن ای طایر قدس

فهرست

درس اول :

۸ خدای همتا

درس دوم :

۱۰ بانک

درس سوم :

۱۴ زنگ ورزشی

درس چهارم :

۲۰ امانتداری

درس پنجم :

۲۴ درخت صبور

درس ششم :

۲۸..... محمد بن زکریای رازی

درس هفتم :

۳۲..... پروین اعتصامی

درس هشتم

۳۶..... میهمانی خدا :

درس نهم :

۴۰..... کرمان

درس دهم :

۴۳..... عضویت در کتابخانه

درس یازدهم :

۴۶..... کانون

سلام ، دوست خوبم

خدای بی همتا

۱- از روی هر کلمه دو بار بنویسید.

مطیع	لطف	قادر	بی همتا
.....
.....

۲- با کلمه‌های زیر جمله بسازید.

خدا :

آسمان :

مهربانی :

۳- کلمه‌های زیر را مرتب کنید و با آن‌ها یک جمله بسازید.

توأم - فقط - بنده - مطیع - و - من

.....

راه راستی - به - نشان بده - تو - را - من

.....

۴- مانند نمونه کلمه را در جمله قرار بدهید.

من فقط بنده تو هستم . (مطیع)

من فقط مطیع تو هستم .

خداوند بی همتا است . (بی مانند)

.....

خداوند قادر است . (توانا)

.....

۵- با شنیدن کلمه‌ی «تابستان» به یاد چه کلمه‌هایی می‌افتید؟ آن‌ها را بنویسید.

.....

.....

.....

حالا با کلمه‌هایی که نوشته‌اید ، چند جمله در مورد تابستان بنویسید.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

سلام ، دوست عزیزم

بانک

۱- جمله‌های زیر را با توجه به متن درس ادامه دهید.

مادر برای باز کردن حساب به کنار باجه
.....
.....
.....

۲- با کلمه های زیر جمله بسازید.

حقوق :
باجه :
قبض :

۳- کلمه‌های زیر را مرتب کنید و با آنها جمله بسازید.

برعهده دارند - بانک‌ها - زیادی - وظایف

.....
شد - حساب پس انداز - صاحب - حسین
.....

۴- کلمه‌های زیر را در جدول پیدا کنید و رنگ بزنید.

ه	ج	ا	ب
ض	ب	ق	*
ق	و	ق	ح
ک	ن	ا	ب

بانک (رنگ قرمز)

باجه (رنگ زرد)

قبض (رنگ سبز)

حقوق (رنگ آبی)

۵- برای هر تصویر یک جمله بنویسید.

.....

.....

۶- نقطه چین ها را کامل کن.

آب آب
آب آب
آب آب
آب آب

آب آب
آب آب

پُررنگ کن :

آب آب آب آب

مانند سرمشق ، روی خط زمینه ، بنویس :

آب آب آب آب

۷- با شنیدن کلمه‌ی بانک به یاد چه چیزهایی می‌افتید؟

.....

.....

۸- ضرب المثل مربوط به تصویر زیر را بنویسید.

.....

سلام ، دوست شادم

زنگ ورزش

۱- از متن درس سه کلمه پیدا کنید که یکی از حروف (ض) (ز) (ط) (ق) در آن‌ها به کار رفته و با هر کدام یک جمله بنویسید.

من به عضویت تیم ورزشی مدرسه در آمدم .	عضویت	ض
		ز
		ط
		ق

۲- با توجه به کلمات داده شده، جمله‌های زیر را کامل کنید.

(ورزش کردن - پارک‌های - تماشای)

- معلّم دید که مینا در گوشه ی حیاط به بچه‌ها نشسته است.
- تو می توانی با چاقی و کم تحرکی خودت را از بین ببری .
- در گوشه و کنار شهرهای ما زیبایی ساخته شده است.

۳- جمله‌های زیر را کامل کنید.

- من ورزش را برای آن دوست دارم که
- هدف از انجام دادن تمرین‌های ورزشی
- ورزش مورد علاقه‌ی من است ؛ زیرا
- خواب دیدم در مسابقه‌ی ورزشی مدرسه

۴- دسته بندی کنید.

کشتی - فوتبال - بسکتبال - والیبال - شنا - دو - کاراته - پینگ پنگ

ورزش بی توپ	ورزش با توپ

۵- نقطه چین‌ها را کامل کن.

ببر	ابر
یزد	بد
پدر	آبدار

ببر	ابر
یزد	بد
پدر	آبدار

نزدنگ کن :

برابر بود بد پدر آبدار برابر نزد ابرو ایزد دیدار

مانند سرشش بنویس :

برابر یزد بد پدر آبدار برابر ابرو دیدار ایزد نزد

۶- با توجه به تصاویر زیر نام ورزش‌ها را بنویسید.

.....

.....

.....

.....

۷- با شنیدن نام ورزش، توپ، استخر به یاد چه چیزهایی می افتید؟ آن‌ها را بنویسید.

ورزش	توپ	استخر

۲- به تصاویر زیر با دقت نگاه کنید و تصاویر مخالف را به هم وصل کنید.

۳- مانند نمونه کلمه ها را کامل کنید.

خسیب..... < خسیس

خورا.....

مواظ.....

اما.....ت

زنگ تفریح.....

۴- با کلمه های داده شده، جمله ی مناسب بنویسید.

بلند بلند :

نم نم :

آرام آرام :

۵- با شنیدن عبارت «زنگ تفریح» به یاد چه چیزهایی می افتید؟

.....

.....

.....

.....

.....

۶- نقطه چین ها را کامل کن.

رجه نام ایزد
ردارنا و توانا

به نام ایزد
دانا و توانا

بزرگ کن :

سلام بر دانا و توانا

مانند مشق ، روی خط زمینه ، بنویس :

به نام ایزد دانا و توانا

سلام ، دوست صبورم

درخت صبور

۱- از درس ، ده کلمه را انتخاب کنید و بنویسید.

.....

.....

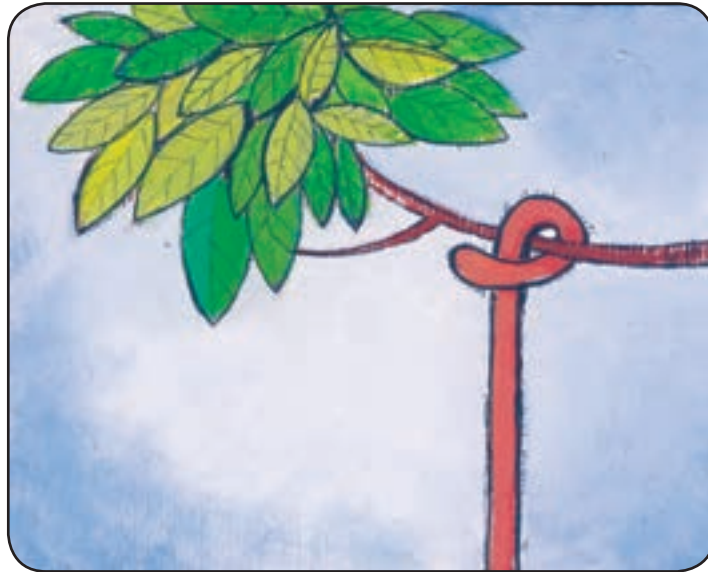
.....

.....

.....

۲- به تصویر نگاه کنید و حدس بزنید چه حیوانی از درخت آویزان است. درباره‌ی آن حیوان

دو سطر بنویسید.

.....

.....

۳- جاهای خالی را با کلمه‌های داده شده کامل کنید. (دوست - مهربانی - مواظبت)

- پدر بزرگ مرد بسیار است .

- خدا کسانی را که از درختان نگهداری می‌کنند دارد.

- من از بچه‌های کوچک‌تر از خودم می‌کنم.

۴- به هر کلمه « بان » اضافه کنید و معنی آن را بنویسید.

دروازه + =

نگه + =

۵- جمله‌های زیر را مانند نمونه کامل کنید.

من کتاب می‌خوانم

تو کتاب

او کتاب

ما کتاب

شما کتاب

آنها کتاب

۷- «گر صبر کنی ز غوره حلوا سازم» یعنی چه؟ درباره‌ی آن چند خط بنویسید.

.....

.....

.....

.....

.....

سلام ، دوست پرتلاشم

محمد بن زکریای رازی

۱- از روی هر یک از کلمه‌های تازه‌ی درس دو بار بنویسید.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

۲- کلمه‌های زیر را معنی کنید و مانند نمونه برای هر کدام یک جمله بنویسید.

مداوا = درمان ◁ محمد بن زکریای رازی بیماران را مداوا می‌کرد.

..... منع کرد = ◁

..... اصرار = ◁

..... ماهر = ◁

۳- کلمه‌های زیر را مرتب کنید و با آن جمله بسازید.

ماده‌ای - است - الکل - ضد عفونی کننده .

.....

ماهری - پزشک - رازی - بود.

.....

۴- مانند نمونه بنویسید.

کتابم پیدا شد .
کتاب من پیدا شد.

کتابت پیدا شد .
کتاب پیدا شد.

کتابش پیدا شد .
کتاب پیدا شد.

۵- نقطه چین‌ها را ، کامل کن :

رتاب
هورر دانا

پررنگ کن :

داراب تاب رُباب دانا آزاد

مانند سرشق ، بنویس :

داراب تاب رُباب دانا باد آذر باز آزاد

۶- پاسخ درست را در جدول بنویسید.

۱- رازی چه چیزی را کشف کرد؟

ا	ل	ک	ل
---	---	---	---

۲- رازی در چه رشته‌ای تحصیل کرد؟

--	--	--	--	--

۳- رازی برای آموختن علم پزشکی به کدام شهر رفت؟

--	--	--	--	--

۷- با شنیدن کلمه‌ی « پزشک » به یاد چه چیزهایی می‌افتید؟

.....

.....

.....

.....

پروین اعتصامی

۱- از شعر زیر یک بار بنویسید.

ای مُرغک خُرد ز آشیانه
تا کی حرکات کودکانه
پرواز کُن و پریدن آموز
در باغ و چمن چمیدن آموز

۲- جمله‌های زیر را با توجه به متن درس کامل کنید.

- پروین از سن هشت سالگی شروع به گفتن کرد.

- پروین اعتصامی یک زن مسلمان ایرانی بود.

۳- جمله‌های زیر را مرتب کنید و با آن جمله بسازید.

آمد - به - دنیا - شهر تبریز - در - پروین

پدر - نویسنده - بود - پروین

پروین - آرامگاه - در - شهر قم - است

۴- جدول زیر را مانند نمونه کامل کنید.

جمله			
هر ایرانی وطن خود را دوست دارد.	ایرانی	ی	ایران
		ی	پاکدامن
		ی	تبریز
		ی	صبور
		ی	دوست

۵- نقطه چین ها را کامل کن.

رتب تریب
رترب تریب
ادیب اذیب

رتب تریب
تریب تریب
ادیب اذیب
پُرنگ کن :

رتب تریب اذیب اذیب

کلمه را، مانند سرشق، بنویس :

رتب تریب تریب اذیب اذیب

۶- هم معنی کلمه‌های زیر را بنویسید.

هم معنی	کلمه
	آسان
	غمگین
	آغاز
	عفت

۷- با توجه به متن درس در مورد پروین اعتصامی چند جمله بنویسید.

.....

.....

.....

.....

.....

سلام، دوست مهربانم

میهمانی بزرگ

۱- از روی چهار خط آخر درس یک بار بنویسید.

.....

.....

.....

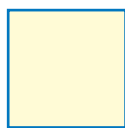
.....

.....

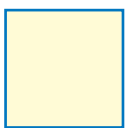
۲- با کلمه‌های زیر جمله‌ی مناسب بنویسید.

- : افطار
- : ماه رمضان
- : روزه
- : نیکوکار

۳- به سؤال‌های زیر جواب بدهید و هر حرف را در خانه‌ی مورد نظر بنویسید.

(۵)

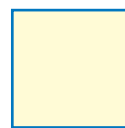
(۴)

(۳)

(۲)

(۱)

الف) اولین حرف کلمه‌ی « مسجد » را در مربع دوم بگذارید.

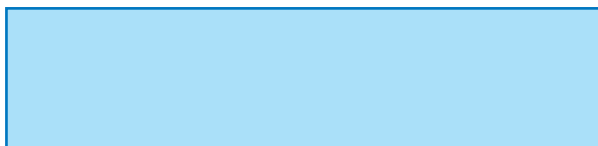
ب) دومین حرف کلمه‌ی « ورزش » را در مربع اول بگذارید.

پ) آخرین حرف کلمه‌ی « مهربان » را در مربع پنجم بگذارید.

ت) دومین حرف کلمه‌ی « وضو » را در مربع سوم بگذارید.

ث) دومین حرف کلمه‌ی « مادر » را در مربع چهارم بگذارید.

با کنار هم گذاشتن حروف خانه‌ها، کلمه‌ی بدست آمده را بنویسید.

۴- با کلمه‌های « چگونه و چه طور » جمله‌های زیر را تغییر دهید.

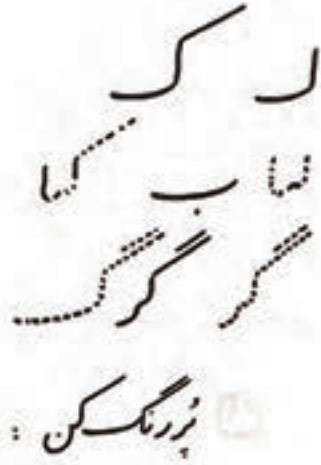
- از خدا تشکر می‌کنیم.

چگونه ؟

ما به دیگران احترام می‌گذاریم .

چه طور ؟

۵- نقطہ چین ہا را کامل کن.

رنگ رنگ کتاب کتاب گرگ گرگ پاکت ک

کلمہ را ، مانند مشق ، بنویس :

رنگ رنگ کتاب کتاب گرگ گرگ پاکت ک

۶- با شنیدن کلمه‌ی « روزه » به یاد چه چیزهایی می‌افتید؟

.....

.....

.....

.....

.....

.....

کرمان

۱- ده کلمه‌ی بی نقطه از متن درس پیدا کنید و بنویسید.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

۲- با توجه به کلمه‌های داده شده ، جمله‌های زیر را کامل کنید.

بادگیر - انبار یخ - کلمپه

- از ما با چای و که یک نوع شیرینی کرمانی است پذیرایی کردند.

- در گذشته از برای خنک کردن هوای داخل ساختمان استفاده می کردند.

- اسم این بنای خشتی یخدان است . در قدیم این جا بوده است .

۳- کلمه‌های زیر را مرتب کنید و با آن جمله بسازید.

ارگ بم - است - همان - شهر قدیم بم

.....

انبار یخ - بوده است - این جا - در قدیم

.....

میدان گنجعلی خان - صُبح روز بعد - به - رفتیم .

.....

۴- با کلمه‌های زیر جمله بسازید.

..... بازار :

..... سفر :

..... غروب :

عضویت در کتابخانه

۱- پنج سطر آخر درس را بنویسید.

.....

.....

.....

.....

.....

۲- جمله‌های زیر را به دلخواه کامل کنید.

- کتاب‌ها می‌توانند سالم و تمیز باشند ، اگر

- کتاب بهترین دوست انسان است ؛ زیرا

۳- به آخر کلمات زیر « ات » اضافه کنید.

موجودات	ات	+	موجود
	ات	+	مطالعه
	ات	+	اطّلاع
	ات	+	تعطیل

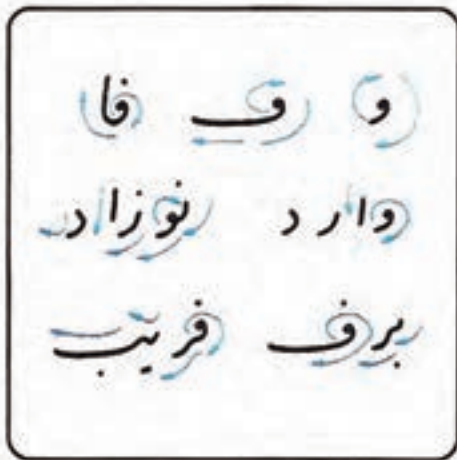
۴- با کلمه‌های زیر جمله بسازید.

کتابخانه :

عضویت :

امانت :

۵- نقطه چین‌ها را کامل کن.

فردا
نورزاد
برف
پژدنگکن :

ف فردا نورزاد نورزاد و فردا نورزاد نورزاد

مانند سرشق ، بنویس :

ف فردا نور نور نورزاد و فردا و فردا برف برف فریب

۶- این دو تصویر در سه چیز باهم فرق دارند . آنها را پیدا کنید و بنویسید.

..... ۱-

..... ۲-

..... ۳-

۷- با شنیدن کلمه‌ی «کتابخانه» به یاد چه چیزهایی می‌افتید؟

کانون

۱- از روی چهار خط اول درس یکبار بنویسید.

.....

.....

.....

.....

۲- جمله‌های زیر را با توجه به متن درس کامل کنید.

- ۱- من همیشه دوست داشتم
- ۲- مسؤل کانون در مورد کلاس‌های
- ۳- من پس از مشورت با مادرم در کلاس‌های

۳- حروف زیر را در جای مناسب بنویسید.

و - به - از - در - با

۱- روز بعد من مادرم کانون رفتیم و مسؤل کانون مورد

فعلات‌های آموزشی و هنری کانون سؤالاتی پرسیدیم.

۲- من پس مشورت مادرم کلاس‌های سفالگری و نقاشی

ثبت نام کردم.

۴- نقطه چین‌ها را کامل کن.

رنم زانم
بازان آبادان
دکارردان

ن نان
باران آبادان
سکارردان
بزرگکن :

ن نان باران آبادان آزادگان روان ایران
ماندسرتش، بنویس :

ن نان باران آبادان آزادگان روان ایران

۵- مانند نمونه، جدول را کامل کنید .

خوش حال - بدی - ناراحت - دوست - خوبی - زیبا - دشمن - زشت

ناراحت	خوش حال

با شنیدن کلمه‌ی « کانون » به یاد چه چیزهایی می‌افتید ؟

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....